

Euroopa Liidu
Nõukogu

Brüssel, 21. mai 2024
(OR. en)

9759/24
PV CONS 21
SOC 347
EMPL 200
SAN 270
CONSOM 189

PROTOKOLLI KAVAND

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU
(tööhõive, sotsiaalpoliitika, tervise- ja tarbijakaitseküsimused)

7. mai 2024

1. Päevakorra vastuvõtmine

Nõukogu võttis vastu dokumendis 9265/24 esitatud päevakorra.

2. A-punktide heakskiitmine

a) Muu kui seadusandliku tegevusega seonduv nimekiri 9267/24

Nõukogu võttis vastu kõik eespool nimetatud dokumendis loetletud A-punktid, sealhulgas kõik vastuvõtmiseks esitatud keelelisi parandusi sisaldavad COR- ja REV-dokumendid.

b) Seadusandliku tegevusega seonduv nimekiri (avalik arutelu vastavalt Euroopa Liidu lepingu artikli 16 lõikele 8) 9268/24

Tööhõive ja sotsiaalpoliitika

1. Direktiiv võrdõigusasutuste suhtes kohaldatavate nõuete kohta (artikkel 19)

Vastuvõtmine

heaks kiidetud COREPER I poolt 26. aprillil 2024

S 9005/24 + ADD 1–2
C 10788/1/23 REV 1
+ **REV 1 COR 1 (de)**
+ REV 1 COR 2
+ **REV 1 COR 3**
(da)
SOC

Nõukogu võttis vastu nõukogu direktiivi, nagu see on pärast teksti õiguskeelelist viimistlemist esitatud dokumentides 10788/1/23 REV 1 ja REV 1 COR 2 (õiguslik alus: ELi toimimise lepingu artikli 19 lõige 1).

Selle punktiga seotud avaldused on esitatud käesoleva dokumendi lisas.

2. Direktiiv võrdõigusasutuste suhtes kohaldatavate nõuete kohta (artikkel 157)

Seadusandliku akti vastuvõtmine

heaks kiidetud COREPER I poolt 26. aprillil 2024

1C 8954/24
+ ADD 1 REV 2
PE-CONS 92/23
SOC

Nõukogu kiitis heaks Euroopa Parlamendi esimese lugemise seisukoha ning kavandatud õigusakt võeti vastu vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 294 lõikele 4, kusjuures Bulgaaria ja Ungari hääletasid vastu ning Itaalia, Slovakkia ja Tšehhi Vabariik hoidusid hääletamast (õiguslik alus: ELi toimimise lepingu artikli 157 lõige 3).

Selle punktiga seotud avaldused on esitatud käesoleva dokumendi lisas.

Justiits- ja siseküsimused

3. **Direktiiv, mis käsitleb naistevastase vägivalla ja perevägivalla tõkestamist**
Seadusandliku akti vastuvõtmine
heaks kiidetud COREPER II poolt 24. aprillil 2024

 9406/24 + ADD 1
PE-CONS 33/24
COPEN

Nõukogu kiitis heaks Euroopa Parlamendi esimese lugemise seisukoha ning kavandatud õigusakt võeti vastu vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 294 lõikele 4 (õiguslik alus: ELi toimimise lepingu artikli 82 lõige 2 ja artikli 83 lõige 1).
Selle punktiga seotud avaldused on esitatud käesoleva dokumendi lisas.

Üldasjad

4. **Määrus, millega luuakse Lääne-Balkani reformi- ja kasvurahastu**
Seadusandliku akti vastuvõtmine
heaks kiidetud COREPER II poolt 24. aprillil 2024

 9405/24 + ADD 1–2
PE-CONS 80/24
ELARG

Nõukogu kiitis heaks Euroopa Parlamendi esimese lugemise seisukoha ning kavandatud õigusakt võeti vastu vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 294 lõikele 4, kusjuures Leedu ja Madalmaad hoidusid hääletamisest (õiguslik alus: ELi toimimise lepingu artikkel 212 ja artikli 322 lõige 1).
Selle punktiga seotud avaldused on esitatud käesoleva dokumendi lisas.

Seadusandlikud arutelud

(Avalik arutelu vastavalt Euroopa Liidu lepingu artikli 16 lõikele 8)

3. **Direktiiv, mis käsitleb võrdse kohtlemise põhimõtte rakendamist (artikkel 19)** SC 9094/24
Poliitiline mõttevahetus

Nõukogus toimus eespool nimetatud dokumendis esitatud eesistujariigi suunisdokumendi alusel poliitiline mõttevahetus kavandatava direktiivi üle, mis käsitleb võrdse kohtlemise põhimõtte rakendamist sõltumata isikute usutunnistusest või veendumustest, puudest, vanusest või seksuaalsest sättumusest muudes valdkondades kui tööhõive (artikkel 19).

Muu kui seadusandlik tegevus

4. **Järeldused, mis käsitlevad naiste majandusliku mõjuvõimu ja rahalise sõltumatuse suurendamist kui teed tegeliku soolise võrdõiguslikkuse poole** 2 8957/24
Heakskiitmine

Nõukogu kiitis heaks eespool nimetatud dokumendis esitatud järeldused, mis käsitlevad naiste majandusliku mõjuvõimu ja rahalise sõltumatuse suurendamist kui teed tegeliku soolise võrdõiguslikkuse poole.

5. **Naised avalikus elus** 2 8947/1/24 REV 1
Poliitiline mõttevahetus

Nõukogus toimus eespool nimetatud dokumendis esitatud eesistujariigi suunisdokumendi alusel poliitiline mõttevahetus teemal „Naised avalikus elus“, kus keskenduti eelkõige naiste alaesindatusele juhtivatel ametikohtadel ja poliitiliste otsuste tegemisel ELis.

Muud küsimused

6. a) **Eesistujariigi üritused** 2 8979/24
i) **Soolise võrdõiguslikkuse eest vastutavate ministrite mitteametlik kohtumine (Brüssel, 26.–27. veebruar 2024)**
ii) **LGBTIQ-inimesi käsitlev konverents (Brüssel, 17. mai 2024)**
Teave eesistujariigilt

Nõukogu võttis teadmiseks eesistujariigi esitatud teabe eesistujariigi korraldatud ürituste kohta.

- b) **Nõukogu koosseisu „tööhõive, sotsiaalpoliitika, tervise- ja tarbijakaitseküsimused“ nimetuse võimalik muutmine** 8814/24
Teave eesistujariigilt

Nõukogu võttis teadmiseks eesistujariigi esitatud teabe nõukogu koosseisu „tööhõive, sotsiaalpoliitika, tervise- ja tarbijakaitseküsimused“ nimetuse võimaliku muutmise kohta.

- c) **„Naistevastast vägivalda käsitlev uuring“ – ülevaade olukorrast** 9233/24
Teave komisjonilt

Nõukogu võttis teadmiseks komisjoni esitatud ülevaate naistevastast vägivalda käsitleva uuringu kohta.

- d) **Rakendamine: ELi ühinemine Istanbuli konventsiooniga – ülevaade olukorrast** 8980/24
Teave eesistujariigilt ja komisjonilt

Nõukogu võttis teadmiseks eesistujariigi ja komisjoni esitatud teabe ELi ühinemise kohta Istanbuli konventsiooniga.

- e) **LGBTIQ-inimeste võrdõiguslikkuse strateegia 2020–2025 rakendamist käsitleva teatise ettevalmistamine – ülevaade olukorrast** 9358/24
Teave komisjonilt

Nõukogu võttis teadmiseks komisjoni esitatud teabe LGBTIQ-inimeste võrdõiguslikkuse strateegia 2020–2025 rakendamist käsitleva teatise ettevalmistamise kohta.

- f) **Teatis ELi rassismivastase tegevuskava rakendamisel tehtud edusammude kohta – ülevaade olukorrast** 8981/24
Teave komisjonilt

Nõukogu võttis teadmiseks komisjoni esitatud teabe ELi rassismivastase tegevuskava rakendamisel tehtud edusammude kohta.

g) ELi kandidaat ÜRO puuetega inimeste õiguste komitee valimistel
Teave komisjonilt

[2] 9256/24

Nõukogu võttis teadmiseks komisjoni esitatud teabe ELi kandidaadi kohta ÜRO puuetega inimeste õiguste komitee valimistel.

-
- [1]** Esimene lugemine
 - [C]** Komisjoni ettepanekul põhinev päevakorrapunkt
 - [S]** Seadusandlik erimenetlus
 - [2]** Avalik mõttevahetus eesistujariigi ettepanekul (nõukogu kodukorra artikli 8 lõige 2)
-

AVALDUSED DOKUMENDIS 9268/24 ESITATUD SEADUSANDLIKU TEGEVUSEGA**SEOTUD A-PUNKTIDE JUURDE**

A-punkti 1 juurde: **Direktiiv võrdõigusasutuste suhtes kohaldatavate nõuete kohta (artikkel 19)**
Vastuvõtmine

AUSTRIA AVALDUS

„Austria toetab täielikult kavandatud direktiivide eesmärgke tugevdada kaitset diskrimineerimise eest ja parandada diskrimineerimise ohvrite toetamist.

Austria rõhutab, et kavandatud direktiividega kehtestatakse võrdõigusasutustele miinimumnõuded. Austria on võrdse kohtlemise ja diskrimineerimisvastase võitluse valdkonnas juba hästi toimiv parimate tavade süsteem, mis on juba aastakümneid oma väärtust tõestanud. Tõhusate ja pikaajaliste riiklike struktuuride säilitamiseks peaks kõnealuste direktiivide rakendamine olema paindlik. Selles uues raamistikus peavad tulemuslikud institutsioonid ja tõhusad mehhanismid alles jääma.“

SAKSAMAA AVALDUS

„Kiidame direktiivi käsitleva üldise lähenemisviisi heaks, kui seda tõlgendatakse alljärgnevalt.

1. Hindame asjaolu, et komisjon kinnitas meile nõukogu töörühmas peetud läbirääkimistel, et me saame artiklit 8 rakendada ka üksnes vaidluse lahendamise alternatiivse menetluse kaudu, milles kostja peab osalema. Selleks uurib võrdõigusasutus diskrimineerimise üle kaebava isiku taotlusel asjaomast juhtumit ja langetab otsuse talle selle kohta esitatud teabe alusel, võttes arvesse tõendamiskoormise ümberpööramist. Saksamaa tõlgendab artiklit 8 nii, et teabetaotlused ei kuulu sundtäitmisele, vaid kostjat teavitatakse tõendamiskoormise ümberpööramisest.
2. Samuti hindame asjaolu, et Saksamaa võib keelata võrdõigusasutustel avaldada isikuandmeid ja äriühingute andmeid seoses artiklis 9 osutatud kokkuvõtetega.

Nõukogu töörühma koosolekul kinnitas komisjon samuti, et me võime rakendada artikli 10 lõike 3 punkti a viisil, et pädevad asutused, nt tunnustatud Saksamaa diskrimineerimisvastased ühendused, võivad algatada menetlusi ohvrite nimel ja seega pakkuda diskrimineeritutele õigusala abi. See tagab diskrimineeritutele tõhusa õigusabi.“

BULGAARIA AVALDUS

„Bulgaaria Vabariik kinnitab taas oma pühendumust võrdõiguslikkuse tagamisele ja diskrimineerimise vastu võitlemisele, mis on Euroopa Liidu põhiväärtused. Seetõttu toetab riik tugeva õigusraamistiku loomist ja rakendamist, et kohaldada naiste ja meeste võrdsete võimaluste ja võrdse kohtlemise põhimõtet, eelkõige *Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (võrdõigusasutuste suhtes kohaldatavate nõuete kohta naiste ja meeste võrdse kohtlemise ja võrdsete võimaluste valdkonnas tööhõive ja elukutse küsimustes ning millega jäetakse direktiivist 2006/54/EÜ välja artikkel 20 ja direktiivist 2010/41/EL artikkel 11)* eesmärgi. Võrdõigusasutuste toimimise miinimumnõuete kehtestamine aitab parandada kõnealuste asutuste tõhusust ja tagada nende sõltumatuse ning võimaldab pakkuda diskrimineerimise ohvritele õigeaegset ja tõhusat kaitset.

Direktiivi ettepaneku üle toimunud läbirääkimiste käigus tehti teksti siiski muudatusi, mis on Bulgaaria Vabariigi jaoks vastuvõetamatud.

Bulgaaria konstitutsioonikohus võttis 2018. aastal vastu otsuse, milles sedastatakse, et Euroopa Nõukogu naistevastase vägivalla ja perevägivalla ennetamise ja tõkestamise konventsioonis (Istanbuli konventsioon) edendatakse ingliskeelse terminiga „gender“ seotud õiguslikke kontseptsioone, mis on vastuolus Bulgaaria Vabariigi põhiseaduse aluspõhimõtetega.

2021. aastal selgitas konstitutsioonikohus, et põhiseaduses kasutatud mõistet „sugu“ („sex“) tuleb riikliku õiguskorra kontekstis tõlgendada üksnes selle bioloogilises tähenduses (mehed ja naised).

Seetõttu teatab Bulgaaria Vabariik kooskõlas konstitutsioonikohtu eespool nimetatud otsustega, et riik ei saa aktsepteerida ingliskeelse terminiga „gender“ seotud kontseptsiooni ega soolist perspektiivi, nagu need on esitatud Istanbuli konventsioonis või teistes dokumentides, milles eristatakse ingliskeelset terminit „sex“ bioloogilise kategooriana (naised ja mehed) terminist „gender“, mis on sotsiaalne konstruktsioon. Sellest tulenevalt ei saa Bulgaaria Vabariik aktsepteerida artiklis 6 ja põhjenduses 23 esitatud mõiste „ohver“ laiendamist suunava loeteluga omadustest, mis hõlmavad sugu, sooidentiteeti, soolist eneseväljendust ja sootunnuseid.

Nendel põhjustel ei toeta Bulgaaria Vabariik *Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (võrdõigusasutuste suhtes kohaldatavate nõuete kohta naiste ja meeste võrdse kohtlemise ja võrdsete võimaluste valdkonnas tööhõive ja elukutse küsimustes ning millega jäetakse direktiivist 2006/54/EÜ välja artikkel 20 ja direktiivist 2010/41/EL artikkel 11)* teksti.

SAKSAMAA AVALDUS

„Kiidame direktiivi käsitleva üldise lähenemisviisi heaks, kui seda tõlgendatakse alljärgnevalt.

1. Hindame asjaolu, et komisjon kinnitas meile nõukogu töörühmas peetud läbirääkimistel, et me saame artiklit 8 rakendada ka üksnes vaidluse lahendamise alternatiivse menetluse kaudu, milles kostja peab osalema. Selleks uurib võrdõigusasutus diskrimineerimise üle kaebava isiku taotlusel asjaomast juhtumit ja langetab otsuse talle selle kohta esitatud teabe alusel, võttes arvesse tõendamiskoormise ümberpööramist. Saksamaa tõlgendab artiklit 8 nii, et teabetaotlused ei kuulu sundtäitmisele, vaid kostjat teavitatakse tõendamiskoormise ümberpööramisest.
2. Samuti hindame asjaolu, et Saksamaa võib keelata võrdõigusasutustel avaldada isikuandmeid ja äriühingute andmeid seoses artiklis 9 osutatud kokkuvõtetega.
3. Nõukogu töörühma koosolekul kinnitas komisjon samuti, et me võime rakendada artikli 10 lõike 3 punkti a viisil, et pädevad asutused, nt tunnustatud Saksamaa diskrimineerimisvastased ühendused, võivad algetada menetlusi ohvrite nimel ja seega pakkuda diskrimineeritutele õigusala abi. See tagab diskrimineeritutele tõhusa õigusabi.“

UNGARI AVALDUS

„Ungari toetab sidusa, rahumeelse ja demokraatliku ühiskonna väärtuste kaitsmist, mis põhineb kõigi inimeste võrdõiguslikkusel ilma igasuguse diskrimineerimiseta. See on tagatud põhiseadusega ja Ungari võrdse kohtlemise seadusega, milles nähakse diskrimineerimiskeelu valdkonnas ette horisontaalne ja terviklik õiguskaitse.

Ungari tunnustab ja edendab naiste ja meeste võrdõiguslikkust kooskõlas Ungari põhiseaduse, Euroopa Liidu esmaste õigusaktide, põhimõtete ja väärtuste ning rahvusvahelisest õigusest tulenevate kohustuste ja põhimõtete. Naiste ja meeste võrdõiguslikkus on Euroopa Liidu aluslepingutes sätestatud põhiväärtus. Kooskõlas aluslepingute ja oma riigisiseste õigusaktidega tõlgendab Ungari Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (võrdõigusasutuste suhtes kohaldatavate nõuete kohta naiste ja meeste võrdse kohtlemise ja võrdsete võimaluste valdkonnas tööhõive ja elukutse küsimustes ning millega jäetakse direktiivist 2006/54/EÜ välja artikkel 20 ja direktiivist 2010/41/EL artikkel 11) ettepanekus esitatud ingliskeelset terminit „gender“ samamoodi nagu terminit „sex“ ning ingliskeelset terminit „gender equality“ („sooline võrdõiguslikkus“) kui naistele ja meestele võrdsete väljavaadete ja võimaluste pakkumist.“

AUSTRIA AVALDUS

„Austria toetab täielikult kavandatud direktiivide eesmärgi tugevdada kaitset diskrimineerimise eest ja parandada diskrimineerimise ohvrite toetamist.

Austria rõhutab, et kavandatud direktiividega kehtestatakse võrdõigusasutustele miinimumnõuded.

Austria on võrdse kohtlemise ja diskrimineerimisvastase võitluse valdkonnas juba hästi toimiv parimate tavade süsteem, mis on juba aastakümneid oma väärtust tõestanud. Tõhusate ja pikaajaliste riiklike struktuuride säilitamiseks peaks kõnealuste direktiivide rakendamine olema paindlik. Selles uues raamistikus peavad tulemuslikud institutsioonid ja tõhusad mehhanismid alles jääma.“

A-punkti 3 juurde: **Direktiiv, mis käsitleb naistevastase vägivalla ja perevägivalla tõkestamist**
Seadusandliku akti vastuvõtmine

AUSTRIA, HISPAAANIA, HORVAATIA, ITAALIA, KREEKA, KÜPROSE, LUKSEMBURGI, LÄTI, POOLA, ROOTSI, RUMEENIA, SOOME JA SLOVEENIA AVALDUS

„Tervitame naistevastase vägivalla ja perevägivalla tõkestamist käsitleva direktiivi suhtes saavutatud kokkulepet ning soovime märkida järgmist.

Euroopa Liidu Põhiõiguste Ameti (FRA) andmetel on ELis iga kahekümnes üle 15-aastane naine langenud vägistamise ohvriks. Nõusolekuta seks on äärmiselt tõsine isikute seksuaalse puutumatuse rikkumine ning seda tuleb ennetada ja selle vastu võidelda täiel jõul kõigil tasanditel, sealhulgas ELi tasandil. Austria, Hispaania, Horvaatia, Itaalia, Kreeka, Küpros, Luksemburg, Läti, Poola, Rootsi, Rumeenia, Soome ja Sloveenia peavad seetõttu kahetsusväärseks, et direktiiv ei hõlma nõusoleku puudumisel põhinevat vägistamiskuritegu. Asjaolu, et direktiiv sisaldab nõusolekut käsitlevaid haridusalaseid nõudeid, on samm õiges suunas.

Sellest hoolimata on isegi ilma vägistamist käsitleva nõusolekupõhise sätteta meie jaoks olnud äärmiselt oluline tagada, et direktiiv võetaks vastu võimalikult kiiresti, kuna see sisaldab muid olulisi elemente. Seni ei ole üheski konkreetsetes õigusaktis käsitletud naistevastast vägivalda ega perevägivalda ELi tasandil. Kõnealune direktiiv on seega selle valdkonna rahvusvaheliste standardite verstaapost. Direktiiviga nähakse ette väga vajalikud terviklikud meetmed, mis hõlmavad ennetust, kaitset, ohvrite toetamist ja süüdistuse esitamist mitmesuguste kuritegude puhul, mis kujutavad endast naistevastast vägivalda ja perevägivalda.

Oleme veendunud, et direktiiv aitab jõuliselt kaasa naiste ohutusele ja turvalisusele kogu ELis.“

BULGAARIA AVALDUS

„Bulgaaria Vabariigi arvates on väga tähtis edendada ja kaitsta põhiõigusi, mille oluline osa on naiste ja meeste võrdõiguslikkus. Oleme nii praegu kui ka edaspidi pühendunud Euroopa Liidu põhimõtetele ja väärtustele, mis on sätestatud aluslepingutes.

Bulgaaria Vabariik on kindlalt pühendunud võitlusele perevägivalla ja naistevastase vägivalla vastu. Bulgaaria valitsus ja kodanikuühiskond tegelevad aktiivselt selliste vägivallavormide ennetamisega ning nende ohvrite kaitsmise ja toetamisega. Leiame, et Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi ettepanek, mis käsitleb naistevastase vägivalla ja perevägivalla tõkestamist („direktiiv“), on oluline verstaapost naiste- ja tütarlastevastase vägivalla tõkestamisel, ohvrite kaitsmisel ja õigusrikkujate karistamisel ja et see toetab ELi liikmesriike oma riigisiseste õigusaktide edendamisel.

Vaatamata sellele võttis Bulgaaria Vabariigi Konstitutsioonikohus 2018. aastal vastu otsuse, milles märgiti, et Euroopa Nõukogu naistevastase vägivalla ja perevägivalla ennetamise ja tõkestamise konventsioonis (Istanbuli konventsioon) edendatakse õiguslikke mõisteid, mille eesmärk on eristada sugu kui bioloogilist kategooriat (mehed ja naised, inglise keeles „sex“) ning sugu kui sotsiaalset konstruktsiooni (inglise keeles „gender“). 2021. aastal võttis konstitutsioonikohus vastu veel ühe otsuse, milles selgitati, et põhiseaduses kasutatud mõistet „sugu“ (inglise keeles „sex“) saab käsitada üksnes selle bioloogilises tähenduses.

Eespool nimetatud otsuseid silmas pidades märgib Bulgaaria Vabariik, et ta tõlgendab direktiivis kasutatud mõistet „gender“ ja kõiki selle põhjal tuletatud mõisteid selliselt, et need hõlmavad üksnes mees- ja naissugu nende bioloogilises tähenduses. Bulgaaria Vabariik teatab samuti, et ta ei aktsepteeri Istanbuli konventsioonis esitatud soo („gender“) määratlust ega sellel põhinevat lähenemisviisi.

Bulgaaria Vabariik aktsepteerib direktiivi tekstis termini „gender“ puhul ainult bulgaariakeelset tõlget „пол“.

UNGARI AVALDUS

„Ungari tunnustab ja edendab naiste ja meeste võrdõiguslikkust kooskõlas Ungari põhiseaduse, Euroopa Liidu esmaste õigusaktide, põhimõtete ja väärtuste ning rahvusvahelisest õigusest tulenevate kohustuste ja põhimõtetega. Naiste ja meeste võrdõiguslikkus on Euroopa Liidu aluslepingutes sätestatud põhiväärtus. Kooskõlas nende ja oma riigisiseste õigusaktidega tõlgendab Ungari *naistevastase vägivalla ja perevägivalla tõkestamist käsitlevas direktiivis* ingliskeelset terminit „gender“ samamoodi nagu terminit „sex“ ning ingliskeelset terminit „gender equality“ („sooline võrdõiguslikkus“) kui naistele ja meestele võrdsete väljavaadete ja võimaluste pakkumist.“

SLOVAKKIA AVALDUS

„Slovaki Vabariik tervitab naistevastase vägivalla ja perevägivalla tõkestamist käsitleva direktiivi suhtes Euroopa Parlamendiga saavutatud kompromissi. Meie arvates on see oluline samm edasi ühises võitluses naistevastase vägivalla vastu. Sellega seoses soovib Slovaki Vabariik tuletada meelde oma seisukohta, et direktiivis kasutatud ingliskeelne termin „gender“ tõlgitakse tähenduses „sex“, eelkõige ohvrite määratluses kooskõlas riigisiseste õigusaktidega kriminaalõiguse, ohvrite õiguste ja diskrimineerimise valdkonnas. Kui kontekst nõuab slovakeelse vaste kasutamist ingliskeelse termini „gender“ puhul, kasutatakse asjakohast tõlget, näiteks terminite „gender roles“ („soolised rollid“), „gender stereotypes“ („soostereotüübid“), „gender equality“ („sooline võrdõiguslikkus“) või „gender-based violence“ („soopõhine vägivald“) puhul.“

EESTI AVALDUS

„Eesti Vabariik toetab täielikult naistevastase vägivalla ja perevägivalla tõkestamise eesmärgi. Siiski soovime rõhutada oma muret seoses võimaliku pretsedendi loomisega juhul, kui Euroopa Liidu toimimise lepingu (ELi toimimise leping) artikli 83 lõikes 1 määratletud *arvutikuritegusid* tõlgendatakse laias tähenduses. Kõnealune säte annab liidule pädevuse kehtestada miinimumeeskirjad kuritegude ja karistuste määramiseks eriti ohtlike piiriülese mõõtmega kuriteoliikide puhul tulenevalt nende kuritegude olemusest või mõjust või erivajadusest võidelda nende vastu ühistel alustel. ELi toimimise lepingu koostajad pidasid silmas konkreetset vajadust kaitsta riiklike kriminaalõigussüsteemide aluspõhimõtteid, nagu on ilmne ELi toimimise lepingu artikli 83 lõikest 3. Seda on toonitatud ka ELi toimimise lepingu artikli 67 lõikes 1, kus sõnaselgelt rõhutatakse vajadust austada liikmesriikide erinevaid õigussüsteeme ja -traditsioone, millega kajastatakse seda, et justiits- ja siseküsimused on liikmesriigi suveräänsuse teostamise üks põhivaldkondi.

ELi toimimise lepingu artikli 83 lõikes 1 esitatud *nn ELi kuritegude* loetelus on 11 kuriteovaldkonda, mille puhul on tulenevalt nende eriti raskest laadist ja harilikult piiriülesest mõõtmest vaja liidu ühist lähenemist. Seda loetelu on võimalik laiendada ainult nõukogu ühehäälsel otsusega pärast Euroopa Parlamendi nõusoleku saamist. Seda silmas pidades ei tohiks *nn ELi kuritegude* loetelu tõlgendada laialt.

ELi tasandil on olemas kaks ELi toimimise lepingu artikli 83 lõikel 1 põhinevat õigusakti, milles viidatakse arvutikuritegude valdkonnale – direktiiv 2019/713 ja direktiiv 2013/40/EL. Mõlemas õigusaktis käsitletakse kuritegusid, mida on võimalik toime panna ainult tehnoloogia abil ja mille puhul seadmed ja süsteemid on nii kuriteo toimepanemise vahendid kui ka kuriteo sihtmärgid (küberneetilistest vahenditest sõltuv kuritegu). Naistevastase vägivalla ja perevägivalla tõkestamist käsitleva direktiivi ettepanekus kasutatakse teistsugust loogikat – tehnoloogia kui selline ei ole vajalik kuriteo toimepanemiseks, kuid seda kasutatakse nn traditsiooniliste kuritegude leviku või ulatuse suurendamiseks (küberruumi kasutades toime pandud kuritegu).

Sellest tulenevalt, kui mõistet „arvutikuriteod“ tõlgendada nii, et see hõlmab kõiki tegusid, mida on võimalik toime panna arvutisüsteemi abil, siis annaks see Euroopa Liidule piiramatut pädevust kriminaliseerida mitmesuguseid tegusid, millel puudub kokkupuude ELi toimimise lepingu artikli 83 lõikes 1 juba loetletud kuritegudega, viidates pelgalt sellele, et üksuguseid tegusid saab toime panna arvutisüsteemi abil. See mitte ainult ei laiendaks oluliselt ELi pädevust, vaid on võimalik, et tekitaks edasikanduva mõju, kuna sellist õigusakti rakendavad liikmesriigid peaksid tagama selle, et nende kriminaalõigus moodustaks ühtse terviku. Seetõttu võetaks sellised uut tüüpi õigusrikkumised tõenäoliselt üle tehnoloogianeutraalsel viisil, mis tähendab, et vaatamata sellele, et ELi õigusaktis on viide õigusrikkumise toimepanemisele arvutisüsteemi abil, hõlmaks liikmesriigi õigusesse ülevõtmine eeldatavalt ka teisi sellise õigusrikkumise toimepanemise viise.

Üks näide selle kohta on vaenu õhutamist käsitlev artikkel 10. Parem oleks olnud vaenu õhutamist käsitlevad miinimumnormid kehtestada pärast seda, kui ELi toimimise lepingu artikli 83 lõikes 1 esitatud *nn ELi kuritegude* loetelu laiendamises on kokku lepitud. See oleks võimaldanud olemasoleva *acquis'* põhjalikult üle vaadata, et tagada, et neid õigusrikkumisi käsitlevad sätted on korrektselt sõnastatud, hõlmavad kõige raskemaid vaenu õhutamise liike ja ei riku väljendusvabadust.

Veel üks näide, mida soovime esile tuua, on küberahistamist käsitlev artikkel 7, täpsemalt selle artikli punkt c, millega kehtestatakse miinimumnormid suguelundeid kujutava pildi, video või muu sarnase materjali soovimatu saatmise kohta teisele isikule (küberliputamine). Kuigi kriminaliseeritakse ainult tahtlikud küberliputamise juhtumid, mille puhul on tõenäoline, et sellise materjali saamine põhjustab vastuvõtjale rasket psühholoogilist kahju, on siiski küsitav, kas küberliputamise reguleerimine tuleks ELi tasandil ühtlustada. Küberliputamist on keeruline tõlgendada eriti raske piiriülese mõõtmega kuriteona ELi toimimise lepingu artikli 83 tähenduses. Küberliputamise reguleerimine ELi tasandil on üks näide põhjendamatust ülekriminaliseerimisest.“

A-punkti 4 juurde: Määrus, millega luuakse Lääne-Balkani reformi- ja kasvurahastu
Seadusandliku akti vastuvõtmine

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU ÜHISAVALDUS

„Euroopa Parlament ja nõukogu võtavad teadmiseks Euroopa Komisjoni avalduse aruandluse kohta. Ilma et see piiraks eelarvepädevate institutsioonide aluslepingutest tulenevaid õigusi, kavatsevad Euroopa Parlament ja nõukogu vaadata läbi rahastu liigenduse, näiteks assigneeringud iga toetusesaaja kohta, et tagada asjakohane poliitiline ja eelarvekontroll. Euroopa Parlament ja nõukogu kutsuvad Euroopa Komisjoni üles võtma seda avaldust 2025. aasta eelarveprojekti koostamisel asjakohasel juhul nõuetekohaselt arvesse.“

BULGAARIA AVALDUS

„Bulgaaria tunnustab ja edendab naiste ja meeste võrdõiguslikkust kooskõlas Bulgaaria Vabariigi põhiseaduse ja riigisiseste õigusaktidega, Euroopa Liidu põhimõtete ja väärtustega, mis on sätestatud aluslepingutes, ning rahvusvahelisest õigusest tulenevate kohustuste ja põhimõtetega. Kooskõlas eespool nimetatud ja oma riigisiseste õigusaktidega tõlgendab Bulgaaria määruses, millega luuakse Lääne-Balkani reformi- ja kasvurahastu, ingliskeelset terminit „gender“ samamoodi nagu terminit „sex“ (mehed ja naised) ning ingliskeelset terminit „gender equality“ („sooline võrdõiguslikkus“) kui naistele ja meestele võrdsete väljavaadete ja võimaluste pakkumist.“

UNGARI AVALDUS

„Ungari tunnustab ja edendab naiste ja meeste võrdõiguslikkust kooskõlas Ungari põhiseaduse, Euroopa Liidu esmaste õigusaktide, põhimõtete ja väärtuste ning rahvusvahelisest õigusest tulenevate kohustuste ja põhimõtetega. Naiste ja meeste võrdõiguslikkus on Euroopa Liidu aluslepingutes sätestatud põhiväärtus. Kooskõlas nende ja oma riigisiseste õigusaktidega tõlgendab Ungari, et sooline võrdõiguslikkus pakub naistele ja meestele võrdseid väljavaateid ja võimalusi. Kooskõlas nende ja oma riigisiseste õigusaktidega tõlgendab Ungari määruses, millega luuakse Lääne-Balkani reformi- ja kasvurahastu, ingliskeelset terminit „gender“ samamoodi nagu terminit „sex“ ning ingliskeelset terminit „gender equality“ („sooline võrdõiguslikkus“) kui naistele ja meestele võrdsete väljavaadete ja võimaluste pakkumist.“

LEEDU VABARIIGI AVALDUS

„Leedu Vabariik toetab Lääne-Balkani integreerumist Euroopa Liiduga. Tulemuspõhine ja kvalitatiivne laienemisprotsess suunab püüdlejate ettevalmistumist täieõiguslikuks liikmesuseks. Lääne-Balkani reformi- ja kasvurahastu loomist käsitleva määruse aruteludes on Leedu Vabariik järjekindlalt toetanud nõukogu aktiivse rolli tagamist rahastu juhtimisel. Võttes arvesse, et määruse kompromisstekst annab nõukogule üsna piiratud rolli, hoidub Leedu Vabariik kavandatud teksti üle hääletamisest.“

KOMISJONI AVALDUS Lääne-Balkani rahastu eelarvevaldkonna täieliku läbipaistvuse kohta

„Komisjon mõistab, kui oluline on, et Euroopa Parlament ja nõukogu saaks kogu teabe, mida nad eelarvepädevate institutsioonidena oma kohustuste täitmiseks vajavad, ning teeb iga kahe kuu tagant nendele eelarvepädevatele institutsioonidele toetusesaajate kaupa kättesaadavaks teabe Lääne-Balkani rahastu raames mõjutatud ja kavandavate eelarveliste kulu- ja maksekohustuste kohta.“

KOMISJONI AVALDUS Lääne-Balkani rahastu eelarve liigendust käsitleva Euroopa Parlamendi ja nõukogu ühisdeklaratsiooni võimaliku mõju kohta

„Komisjon võtab teadmiseks Euroopa Parlamendi ja nõukogu avalduse Lääne-Balkani reformi- ja kasvurahastu eelarve liigenduse kohta. See avaldus võib mõjutada rahastu rakendamist ja igal juhul häiriks see põhjendamatult eelarvemenetluse läbiviimist. Komisjon leiab, et see ei tohiks luua pretsedenti.“